



Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

**WPISUJE ZDAJĄCY**

**KOD**

--	--	--

**PESEL**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce  
na naklejkę  
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY  
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO I KULTURY  
ANTYCZNEJ**

**POZIOM PODSTAWOWY**

**MAJ 2010**

**Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 9 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:  
120 minut**

**Liczba punktów  
do uzyskania: 100**

*Część I – 40 pkt  
Część II – 30 pkt  
Część III – 30 pkt*



MKL-P1\_1P-102

**Część I – leksykalno-gramatyczna (40 pkt)****Zadanie 1. (5 pkt)**

Do rzeczownika *manus,-us* dopisz przymiotniki *sinister, sinistra, sinistrum* we właściwej formie gramatycznej (przypadek, liczba, rodzaj). Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli właściwą literę.

Lp.	Formy rzeczownika	Litera oznaczająca właściwą formę przymiotnika
1.	manui	
2.	manum	
3.	manu	
4.	manuum	
5.	manibus	

	Przymiotnik
A.	sinistra
B.	sinistrae
C.	sinistrum
D.	sinistrarum
E.	sinistras
F.	sinistris

**Zadanie 2. (5 pkt)**

Uzupełnij zdania poprawnymi formami wybranymi spośród zaproponowanych. Zakreśl odpowiednią literę.

- Credo tibi, ..... te amo.
  - ne
  - quomodo
  - quoniam
  - ut
- Cuncti iram domini ..... .
  - appropinquant
  - gaudent
  - parent
  - timent
- Filius noster mox ..... erit.
  - miles
  - milite
  - militem
  - militi
- In Graeciam navigavimus, ut philosophiam ..... .
  - discamus
  - discebamus
  - disceremus
  - discimus
- ..... magnus numerus erat.
  - Visitandum
  - Visitantium
  - Visitatos
  - Visitaturis

**Zadanie 3. (5 pkt)**

Do każdego pytania dobierz właściwą odpowiedź spośród zaproponowanych. Uzupełnij tabelę, wpisując w rubrykę odpowiednią literę.

Lp.	Pytanie	Litera
1.	Cui librum dedisti?	
2.	Quando te videbo?	
3.	Quem ducem fecimus?	
4.	Quis hoc fecit?	
5.	Quo properabitis?	

	Odpowiedzi
A.	ad mare
B.	autumno
C.	ego
D.	eis
E.	illius
F.	in silva
G.	te

**Zadanie 4. (5 pkt)**

Podkreśl zdania (A–D), które zachowują znaczenie zdań wyjściowych (oznaczonych cyframi 1–5).

- Amici certe flores portabunt.*
  - Certe flores ab amicis portabuntur.
  - Certe flores amici portaturi sunt.
  - Certe flores amicis erunt.
  - Certe flores a micis portandi erunt.
- Calcei pulchri matri sunt.*
  - Mater calceos pulchros emit.
  - Mater calceos pulchros habet.
  - Mater calceos pulchros habere debet.
  - Mater calceos pulchros videt.
- Imperatori milites dimittendi erant.*
  - Imperator milites dimissurus erat.
  - Imperator milites dimittere debebat.
  - Imperator milites dimittebat.
  - Imperator milites habebat.
- Marcus dicit: „A patre missus sum”.*
  - Marcus dicit eum a patre missum esse.
  - Marcus dicit patrem a se missum esse.
  - Marcus dicit se a patre missum esse.
  - Marcus dicit se patrem misisse.
- Theatrum struere in animo habemus.*
  - Theatrum habemus.
  - Theatrum nobis struendum est.
  - Theatrum structuri sumus.
  - Theatrum struimus.

**Zadanie 5. (5 pkt)**

Które z przekładów podkreślonych słów są poprawne (Verum), a które niepoprawne (Falsum)? Napisz obok każdego przekładu właściwą literę (V lub F).

1. Amice, veni ad me!  
przybyłem .....
2. Facta verbis difficiliora sunt.  
najtrudniejsze .....
3. Nemo discipulorum epistulam scripsit.  
uczniom .....
4. Ornemus atrium.  
ozdobimy .....
5. Urbs deleri non potest.  
być zniszczone .....

**Zadanie 6. (5 pkt)**

Przyporządkuj łacińskim przysłowiom ich polskie przekłady. Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli literę oznaczającą właściwy przykład.

Lp.	Przysłowie	Litera oznaczająca przekład
1.	Ars longa, vita brevis.	
2.	Audiat et altera pars.	
3.	Non omne, quod nitet, aurum est.	
4.	Pecunia non olet.	
5.	Tempora mutantur et nos mutamur in illis.	

- A. Czasy zmieniają się i my zmieniamy się wraz z nimi.
- B. Nie wszystko, co błyszczący, jest złotem.
- C. Niech będzie wysłuchana i druga strona.
- D. O, czasy, o, obyczaje!
- E. Pieniądz nie śmierdzi.
- F. Pieniądzom trzeba rozkazywać.
- G. Pospólstwo nieświadome.
- H. Słuchaj, patrz, milcz!
- I. Sztuka trwa długo, życie krótko.

**Zadanie 7. (5 pkt)**

Które z przekładów zamieszczonych zwrotów są poprawne (Verum), a które niepoprawne (Falsum)? Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli właściwą literę (V lub F).

Lp.	Zwrot łaciński	Polski przekład	V / F
1.	Bene meritus	Dobrze zasłużony	
2.	Homo faber	Człowiek artysta	
3.	Pro forma	W znaczeniu	
4.	Status quo	Stan dawniejszy	
5.	Virtuti militari	Odwaga uszlachetnia	

**Zadanie 8. (5 pkt)**

Do definicji dopisz literę oznaczającą odpowiadające jej pojęcie.

Lp.	Definicja	Litera
1.	Postrzeganie, odbieranie	
2.	Ugodowość, rezygnacja z zasad	
3.	Zakres uprawnień, wiedzy	
4.	Zjawisko osobliwe, niezwykle	
5.	Zmniejszenie, ograniczenie	

	Pojęcie
A.	kompetencja
B.	kuriozum
C.	memorandum
D.	oportunizm
E.	palpitacja
F.	percepcja
G.	redukcja

**Część II – rozumienie oryginalnego tekstu łacińskiego (30 pkt)****Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 9 – 11.****Zadanie 9. (6 pkt)****Które z zamieszczonych poniżej zdań są zgodne z treścią tekstu (Verum), a które niezgodne (Falsum)? Wpisz w miejsce kropek właściwą literę (V lub F).**

Terra universa cernatur locata in media sede mundi, solida et globosa et undique ipsa in sese nutibus suis conglobata, vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus, quorum omnium incredibilis multitudo insatiabili varietate distinguitur. Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos amnium, riparum vestitus viridissimos, speluncarum concavas altitudines, saxorum asperitates, impendentium montium altitudines immensitatesque camporum; adde etiam reconditas auri argentique venas infinitamque vim marmoris. Quae vero et quam varia genera bestiarum vel cicurum vel ferarum, qui volucrum lapsus atque cantus, qui pecudum pastus, quae vita silvestrium. Quae si, ut animis, sic oculis videre possemus, nemo cunctam intuens terram de divina ratione dubitaret. At vero quanta maris est pulchritudo, quae species universi, quae multitudo et varietas insularum, quae amoenitates orarum ac litorum.

M. T. Cicero, *De natura deorum*, II, 98-100.**Objaśnienia:**

vim – Accusativus singularis rzeczownika vis (siła)

Intuens – obserwując

1. Ziemia znajduje się w środku wszechświata. ....
2. Ludzie nie wierzą w boską opatrność. ....
3. Narrator zachwyca się różnorodnością i pięknem przyrody. ....

**Zadanie 10. (16 pkt)****Uszereguj wymienione składniki natury (elementy przyrody, krajobrazu, części środowiska naturalnego) w kolejności, w której wymienia je Cyceron. Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli właściwą literę.**

Kolejność	Litera
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

Składniki natury
A. góry
B. jaskinie
C. pastwiska
D. równiny
E. skały
F. strumienie
G. wyspy
H. źródła

**Zadanie 11. (8 pkt)****Cyceron użył wyrazów bliskoznacznych. Wypisz z tekstu synonimy następujących słów:**

1. cunctus .....
2. quam .....
3. ripa .....
4. videre .....

### Część III – znajomość kultury antycznej (30 pkt)

#### Zadanie 12. (5 pkt)

Obok nazwy urzędnika wpisz nazwę miasta (Ateny, Rzym lub Sparta), w którym pełniono te urzędy:

1. archont .....
2. cenzor .....
3. edyl .....
4. efor .....
5. trybun .....

#### Zadanie 13. (4 pkt)

Przyporządkuj nazwom obiektów architektonicznych ich synonimy. Obok nazw wpisz właściwą literę.

1. archiwum .....
2. grobowiec .....
3. hala targowa .....
4. łaźnia .....

- A. atrium
- B. bazylika
- C. kuria
- D. mauzoleum
- E. tabularium
- F. termy

#### Zadanie 14. (5 pkt)

Sokrates, Platon, Arystoteles? Obok każdego z opisów wpisz nazwisko filozofa, o którym jest mowa.

1. Był nauczycielem Aleksandra Wielkiego. ....
2. Opisał w swoich dialogach Atlantyde. ....
3. Położył podwaliny pod niemal wszystkie nauki jako twórca logiki formalnej, przyrodoznik, estetyk. ....
4. Stworzył filozoficzny system idealistyczny; nauczał w gaju Akademos. ....
5. Został skazany na śmierć za bezbożność i demoralizację młodzieży.  
.....

### Zadanie 15. (5 pkt)

Na przedstawionych ilustracjach rozpoznaj bohaterów mitów. Wpisz ich imiona pod właściwymi ilustracjami.



1. ....



2. ....



3. ....



4. ....



5. ....



### Zadanie 16. (3 pkt)

Przeczytaj podany tekst i odpowiedz na pytania.

Gdy Grecy w wąwozie zrozumieli, co ich czeka, po naradzie część wojska powędrowała ku Przesmykowi Korynckiemu; mówi się, że ich, ratując od zarażenia się śmiercią, sam wódz odesłał. Z nim [...] zostało trzystu jego Spartan i niektórzy Beoci z Tespiów. Stanęli na przedpolu wąwozu. Wiedzieli, że śmierć okraża ich za plecami. [...] Polegli wszyscy. Na pomniku Grecy położył napis: Przechodniu, powiedz Sparcie, że leżymy tu, posłuszni jej rozkazom.

Z. Kubiak, *Dzieje Greków i Rzymian*, Warszawa 2003, s. 57.

1. Z jakim ludem walczyli Grecy? .....
2. Jak nazywał się wąwóz, w którym Grecy stoczyli bitwę? .....
3. Jak nazywał się dowódca wojsk spartańskich? .....

### Zadanie 17. (3 pkt)

Podkreśl trzy konkurencje, które odbywały się w czasie starożytnych igrzysk olimpijskich.

1. bieg maratoński
2. boks
3. pchnięcie kulą
4. skok o tyczce
5. skok w dal
6. zapasy

### Zadanie 18. (5 pkt)

Przyporządkuj stałym związkom frazeologicznym ich znaczenia. Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli właściwą literę.

Lp.	Związek frazeologiczny	Znaczenie
1.	Drakońskie prawa	
2.	Janusowe oblicze	
3.	Męki Tantalą	
4.	Paniczny strach	
5.	Tytaniczna praca	

Znaczenia:

- A. Cierpienia wynikające z niemożności zaspokojenia pragnień.
- B. Daremne żale.
- C. Groźna, posepna mina.
- D. Kapryśne, zmienne usposobienie.
- E. Nagły, niepohamowany lęk.
- F. Olbrzymi, nadludzki trud.
- G. Podstępny dar.
- H. Surowe, bezwzględne przepisy.
- I. Zagadkowy, dwuznaczny wyraz twarzy.